

***Hemorrhois hippocrepis* Linnaeus, 1758**

**Ordre: OFIDIS
Família: COLÚBRIDS**

Serp de ferradura

Aspecte general i detall del cap

Font i autor: 1-www.herp.it; 2-Aleix Comas

Morfologia identificativa

Colobra llarga i prima de fins a 160 mm de llargada, amb la cua relativament llarga que gairebé ateny un quart de la seva longitud total. Cap ben diferenciat del cos, ovalat i deprimit dorsoventralment. Ulls grans, amb l'iris marró clar o groguenc i la pupil·la rodona. És l'única colobra del nostre territori que presenta una filera d'escames entre l'ull i les escames labials superiors. Escames dorsals llises. Part dorsal amb coloració de fons blanquinosa, groguenca o groga verdosa, sovint amb tons rosats. Presenta, tant al dors com als flancs, taques fosques de color negrós i forma arrodonida, el·líptica o romboidal, disposades regularment i vorejades d'escames blanques o groguenques. El ventre pot ser de blanc groguenc a bru rogenc. Les escames que voregen els ulls i la boca són de color marfil. Els individus més vells enfosqueixen, trobant-se algun individu melànic. El seu nom popular deriva d'un dibuix que té a les plaques parietals, en forma de "U" o "V", que pot recordar una ferradura.

Fenologia

Ampli període d'activitat anual, amb un curt període d'hivernada. El Cicle reproductor es caracteritza per desenvolupar-se de forma completa en el mateix any. Les còpules es donen durant el mes de maig. Les postes tenen lloc entre juny i juliol, i els ous eclosionen entre agost i setembre.

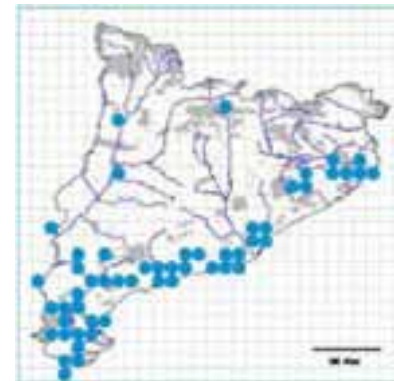
Requeriments d'hàbitat

Ofidi molt termòfil i rupícola, típicament mediterrani. Es troba en medis oberts, secs, i assolellats. Sovint es refugia en construccions humanes. Bosquines i matollars mediterranis i submediterranis (32); Roques càlides i seques de les contrades mediterrànies (62).

Biologia

Activitat diürna a vegades crepuscular. Es tracta d'una colobra àgil i ràpida, que pot enfilarse fàcilment a la vegetació i a les roques. Cerca l'aliment activament en la superfície, inspeccionant forats, escletxes, etc. S'alimenten de preses diferents en funció de la seva edat i mida. Els individus juvenils s'alimenten bàsicament d'artròpodes, els subadults s'alimenten principalment de sargantanes i dragons, i els adults s'alimenten de micromamífers i aus. Les femelles ponen de 5 a 10 ous que custodien fins a l'eclosió. En néixer mesuren entre 20 i 30 cm. La maduresa sexual en els mascles s'assoleix quan mesuren aproximadament uns 50 cm, i en les femelles als 60 cm de longitud.

Distribució a Catalunya

Mapa de cites a les Gavarres

Cites i localitats a les Gavarres

Es coneixen poques cites de l'espècie en l'àmbit de l'EIN. En dades no publicades de l'Arxiu Herpetologia del Departament de Biologia Animal de la Universitat de Barcelona, es recull la seva presència a St. Joan de Palamós, Mont-ras i Palafrugell; a l'Atlas dels Amfibis i Rèptils de Catalunya i Andorra (1995), es cita a Platja d'Aro. S'ha citat durant l'any 2006 a Fitor^{AS} i Vall-llobrega^{OG}. Fora de l'EIN, s'ha observat en diverses ocasions a Cassà de la Selva, a la perifèria del poble^{XVI}. La cita més septentrional al massís, és del 2005, en una vorera del barri de les Pedreres a Girona^{AC}.

Interès de l'espècie

Al nord de Catalunya es troba el límit septentrional de la seva àrea de distribució Ibèrica. En aquest límit, les seves poblacions són escasses i aïllades. Espècie protegida a nivell europeu, estatal i autonòmic. DH: Annex IV; Berna: Annex II. CNEA: IE; Llei 12/2006: Categoria D; LVE(UICN): LC.

Vulnerabilitat i factors d'amenaça

Hi ha un buit de coneixement pel que fa a la seva distribució, abundància i requeriments ecològics al massís. Les seves poblacions a la zona són aïllades i escasses, i per tant sensibles a qualsevol disminució dels seus efectius. Quan els seus nuclis poblacionals es troben prop de zones habitades, els atropellaments, la mort directa per part de l'home i l'ús de pesticides, són les principals amenaces per a l'espècie.

Propostes de Gestió

Calen estudis per a conèixer la biologia, distribució i estatus poblacional de l'espècie al massís. Les campanyes d'informació i sensibilització poden ajudar a ampliar el coneixement de la distribució de l'espècie al massís i a reduir la animadversió ver als ofidis evitant així part de la mortalitat directa associada a l'home.